

Gelişmekte olan ülkelerde hastane enfeksiyonlarının kontrolü ile ilgili çalışmaların geç başlamış olması nedeniyle sorunun bu ülkelerdeki boyutunun ortaya konması da gecikmiştir. Yakın zamanlı çalışmalar geliştirmekte olan ülkelerde hastane enfeksiyonu gelişme riskinin gelişmiş ülkelere oranla 2-20 kat artmış olduğunu göstermektedir. Hastane enfeksiyonları sorununa global bir yanıt olarak Dünya Sağlık Örgütü tarafından "First Global Patient Safety Challenge" başlıklı bir program başlatılmıştır. Bu programın "Clean Care is Safer Care" olarak adlandırılan ilk basamağında çok sayıda geliştirmekte olan ülkede hastane enfeksiyonlarının hasta ve sağlık çalışanlarının güvenliğini tehdit eden önemli bir sorun olduğu konusunda farkındalık yaratılması ve temel enfeksiyon kontrol önlemlerine uyumun iyileştirilmesi amaçlanmıştır. Halen dünyadaki en etkin ulusal hastane enfeksiyonları sürveyans sistemi olma özelliğini koruyan "National Nosocomial Infectious Surveillance (NNIS)", 2005 yılında "Centers for Disease Control and Prevention (CDC)"ın diğer iki sürveyans programını (Dialysis Surveillance Network ve National Surveillance of Healthcare Workers) da kapsayacak şekilde yeniden organize edilmiş ve "National Healthcare Safety Network (NHSN)" adını almıştır. 2000'li yılların başında tüm gelişmiş ülkelerde hastane enfeksiyon kontrol programları, kalite iyileştirme ve hasta güvenliği ile ilgili çalışmaların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bunun bir yansıması olarak CDC'nin Hastane Enfeksiyonları Biriminin adı "Division of Healthcare Quality and Promotion" olarak değiştirilmiştir.

Ülkemizde hastane enfeksiyonlarının kontrolüne yönelik çalışmalar maalesef uzun yıllar boyunca konuyla özel olarak ilgilenen enfeksiyon hastalıkları uzmanlarının bireysel çabaları ile çalışma grupları ve dernekler tarafından yürütülmüş, ancak sağlam bir yasal dayanak bulamadığı için ülke geneline yayılması mümkün olmamıştır. Sağlık Bakanlığı tarafından Eylül 2004 tarihinde Ankara'da çok sayıda uzman doktorun katıldığı bir toplantı düzenlenmiş ve bir Bilimsel Danışma Kurulu oluşturularak mevzuat çalışmalarına başlanmıştır. Ayrıca Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi bünyesinde Ulusal Hastane Enfeksiyonları Sürveyansı ve Kontrolü Birimi oluşturulmuştur. 2005 yılının yaz aylarında yaşanan ve bebek ölümleriyle sonuçlanan salgınlar bu çalışmaların hız kazanmasını sağlamış ve konunun önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

11 Ağustos 2005 tarihinde, 25903 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği" sayesinde yıllardır ihtiyaç duyulan yasal dayanak açığı kapatılmıştır. Tüm yataklı tedavi kurumlarında enfeksiyon kontrol komitesi kurulmasını, enfeksiyon kontrol doktoru ve yatak sayısına göre enfeksiyon kontrol hemşiresi görevlendirilmesini, sürveyans yapılarak sonuçların üç ayda bir hastane yönetimine ve yıllık olarak Sağlık Bakanlığına bildirilmesini zorunlu kılan bu yönetmelik, ülkemizin birçok hastanesinde enfeksiyon kontrol çalışmaları için önemli bir

engel oluşturan hastane yönetimleri için bağlayıcı olmuştur. Yönetmelikle getirilen kuralların kağıt üzerinde kalmaması, Sağlık Bakanlığı tarafından hastanelerdeki mevcut durumla ilgili bilgi toplanması, yıllık sürveyans sonuçlarının ve çalışma raporlarının istenmesi, incelenen raporlar konusunda ilgili hastanelere olumlu veya olumsuz geri bildirim verilmesi, Bakanlık yetkililerinin hastane yöneticileri ile yaptıkları toplantılarda konunun öneminin vurgulanması sonucunda ülke genelinde hastane enfeksiyonlarının kontrolü ile ilgili çalışmalar büyük hız kazanmıştır. Yönetmelikten yaklaşık bir yıl sonra 26350 sayılı Resmi Gazete'de "Enfeksiyon Kontrol Hemşirelerinin Eğitime ve Sertifikalandırılmasına Dair Tebliğ" yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğde Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği Sertifikasyon Programı ile ilgili ayrıntılar ve eğitim merkezlerinin özellikleri belirlenmiştir. 2007 yılından itibaren Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi bünyesindeki Ulusal Hastane Enfeksiyonları Sürveyansı ve Kontrolü Birimi tarafından enfeksiyon kontrol doktorlarına yönelik sertifikasyon programları düzenlenmektedir.

Bir ulusal hastane enfeksiyonları sürveyans sistemine ihtiyaç duyulması nedeniyle "Türk Hastane Enfeksiyonları ve Kontrolü Derneği"nin bilimsel katkısı ve Sağlık Bakanlığının desteğiyle ulusal bir hastane enfeksiyonları sürveyans sistemi oluşturulmuş, ülke genelindeki hastanelere ait hastane enfeksiyonu verilerinin web tabanlı bir programda kayıt altına alınmasına başlanmıştır. Dergimizin bu sayısında ülke genelinden toplanan ilk hastane enfeksiyonu verileri sunulmuştur.

Prof. Dr. Yeşim ÇETİNKAYA ŞARDAN

Ulusal Hastane Enfeksiyonları
Sürveyans ve Kontrol Birimi adına